

KYBERŠIKANOVANIE - elektronické šikanovanie

Internet a mobilné technológie sa stali dostupnými takmer pre každého. Priniesli nové možnosti komunikácie, šírenia informácií, trávenia voľného času, ...ale aj nových foriem agresivity. Vráťane šikanovania.

Rovnako ako pri iných formách šikanovania, aj kyberšikanovanie **je opakované a zámerné správanie, ktorého cieľom je vysmievať sa, ubližovať niekomu, ponížovať ho, zraniť**.

Agresor zneužíva svoju moc nad obeťou. Obeť vníma kyberšikanovanie ako zraňujúce a nevie sa voči nemu dostatočne brániť.

Hoci kyberšikanovanie prebieha vo virtuálnom prostredí, prostredníctvom mobilu alebo internetu, nikdy nepodceňujte! Jeho zákernosť spočíva najmä v tom, že je nepretržité - 365 dní v roku, 24 hodín denne! Navyše, k inkriminujúcim informáciám má prístup veľké množstvo užívateľov internetu a mobilných telefónov. Nie je už viazané na bezprostredné stretnutie obeť a agresora, a tak môže mať oveľa hlbší dosah ako šikanovanie fyzické. Anonymita, ktorú poskytuje, uľahčuje túto činnosť a kryje ľudí, ktorí majú za cieľ útočiť.

Ako sa kyberšikanovanie líši od klasického šikanovania:

- Nemá časové a priestorové obmedzenie: kým klasické šikanovanie sa väčšinou obmedzuje na jeden priestor, napríklad školu alebo zamestnanie, v prípade kyberšikanovania môžu útoky prichádzať kedykoľvek a kdekoľvek – stačí, ak má človek mobilný telefón alebo je pripojený na internet.
- Rýchlo sa rozšíri k veľkému publiku: v prípadoch klasického šikanovania sa o ňom väčšinou dozvedia priami účastníci v danej skupine. Pri kybernetickom šikanovaní sa môžu akékoľvek obsahy, ktoré sú zverejnené na internete alebo rozoslané cez mobil alebo email, rýchlo dostať k veľkému počtu ľudí, pričom ich šírenie je nekontrolovateľné.
- Páchatelia môžu zostať v anonymite: oni sami sa cítia bezpečnejšie a menej si uvedomujú, čo ich správanie spôsobuje, keďže nevidia reakciu svojej obeť. U obeť prispieva anonymita páchatel'a k ešte väčšej podozrievavosti, neistote a strachu – nevie, voči komu sa má brániť, nevie, odkiaľ príde ďalší útok, páchatel'om môže byť ktokoľvek.
- Kyberšikanovanie ľahšie prekoná rozdiely: kvôli anonymite a použitiu technických prostriedkov je pre páchatel'ov jednoduchšie zaútočiť aj na niekoho, na koho by si v reálnom svete kvôli jeho autorite alebo pozícii netrúfli. Takto sa môžu ľahko stať obeťami kyberšikanovania napríklad učitelia či nadriadení.
- Používa psychické prostriedky ubližovania a manipulácie: na rozdiel od klasického šikanovania páchatel' a obeť nie sú v priamom kontakte, po kybernetickom šikanovaní nezostávajú viditeľné stopy fyzického ubližovania (zranenia, modriny, poškodené oblečenie a pod.).

Čo všetko môže byť kyberšikanovanie:

- Urážanie a nadávanie - prostredníctvom komentárov ku fotografiám a videám alebo na nástenke na sociálnych sieťach; posielanie urážajúcich správ cez email, čít alebo mobil, nadávanie cez čít, anonymné telefonáty.
- Obt'azovanie, zastrašovanie, vyhrážanie a vydieranie - opakované obt'azovanie prezváňaním, anonymnými telefonátmi, nechcenými správami cez mobil, posielanie vírusov, vyhrážanie sa ublížením alebo smrťou, vydieranie.
- Zverejnenie trápnych, intímnych alebo upravených fotografií alebo videí – môže ísť o fotografie alebo videá, so šírením ktorých obeť nesúhlasí alebo o fotografie, ktoré boli vytvorené fotomontážou.
- Happy slapping - videá, ktoré zachytávajú agresívne alebo sexuálne útoky na obeť (často aj náhodne vybrané), ktoré sú natáčané na mobilný telefón. Útočníci videá ďalej rozposielajú alebo zverejňujú na internete.
- Šírenie osobných informácií alebo klebiet - zverejnenie súkromnej komunikácie alebo ohováranie na sociálnych sieťach.
- Vylúčenie zo skupiny - napríklad z tímu v online počítačových hrách, zo skupiny priateľov na sociálnych sieťach, ignorácia v komunikácii a v diskusných skupinách.
- Krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov, nenávistných skupín - agresor získa prístup k údajom obeť a pod jej menom objednáva rôzny tovar z internetu. Páchatel' vytvorí obeť profil, v ktorom ju zosmiešňuje, ponižuje alebo založí skupinu na sociálnej sieti, ktorá prezentuje negatívny postoj k obeť. Ak sa dostane do emailovej schránky alebo profilu obeť, tak jej tiež môže vymazať správy alebo komunikovať s jej priateľmi a známymi, útočiť na iných ľudí, šíriť nepravdivé informácie.
- Kybernetické prenasledovanie (online prenasledovanie, cyberstalking) – neustále sledovanie niekoho vo virtuálnom prostredí, často spojené s obt'azovaním, vyhráňaním a zastrašovaním.

ODPORÚČANIA DEŤOM:

• Dávaj si pozor na to, čo o sebe na internete zverejníš.

Zváž si, komu prezradíš svoj email, telefónne číslo alebo adresu, komu dáš prístup ku svojim fotografiám alebo profilu, komu dovoľíš, aby ťa odfotil alebo natočil na video. Opatrnosťou sa chrániš pred možným ublížovaním.

• Ak sa ti na internete niekto vysmieva, nadáva ti, vyhráňa sa ti alebo ti ináč ublížuje, nemá na to právo!

Vždy môžeš nejakým spôsobom brániť. Daj agresorovi pokojne a dôrazne najavo, že si takéto správanie neželáš, a ďalej s ním nekomunikuj. Ak sa ho budeš snažiť presvedčať, tak ho len povzbudíš v tom, aby pokračoval – chce totiž vidieť tvoju reakciu a pozorovať tvoj strach.

• Ak kyberšikanovanie neprestáva, nenechávaj si to pre seba!

Ak je ti niečo nepríjemné alebo ťa trápi, tak to nenechaj len tak. Aj pre dospelého je ťažké zvládnuť opakované ublížovanie, zastrašovanie alebo vyhráňanie. Povedz o kyberšikanovaní

niekomu dospelému – rodičovi, učiteľovi, psychológovi, polícii, kontaktuj linku Pomoc.sk (116 111). Nespravil si nič zlé a nie je dôvod na to, aby si sa za to hanbil alebo musel trpieť.

- **Na internete môžeš agresora zablokovať alebo ho nahlásiť administrátorovi stránky. Ak sa stretneš s útokmi, posmechom či vyhrážkami, všetky dôkazy (SMS správy, emaily, stránky, čít) si ukladaj.**

- **Kyberšikanovanie nie je správne a môže niekomu veľmi ublížiť.**

Dobre si rozmysli, čo na internete robíš, či už zo zábavy, z hnevu alebo túžby po pomste. To, čo sa tebe zdá ako maličkosť, môže ten druhý prežívať ako silné zranenie. Ak sa niekomu na internete vysmievaš, nadávaš mu alebo sa mu vyhrážaš, tak si ty sám tým, kto „kyberšikanuje“. Mysli na to, že niektoré činy sa už nedajú vymazať alebo vziať späť. Ak ubližuješ, raz ťa to môže mrziť a môžeš sa neskôr za svoje právanie cítiť trápne.

- Ak si všimneš, že niekto niekomu na internete alebo pomocou mobilu ubližuje, posmieva sa mu, ponižuje ho, **nezostaň ticho**. Pomôž obeti, zastaň sa jej, povedz niekomu dospelému o kyberšikanovaní. Aj ty môžeš byť tým, kto zabráni ubližovaniu, násiliu a nespravodlivosti. Ak páchatel' vidí, že obeť nie je sama, tak často so svojím správaním prestane.

Zdroje a odporúčané linky:

www.zodpovedne.sk

www.kybersikanovanie.sk

www.stopline.sk

www.pomoc.sk

www.ovce.sk